

OBČIANSKA NÁUKA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet občianska náuka rozvíja občianske a právne vedomie žiakov, posilňuje zmysel jednotlivcov pre osobnú i občiansku zodpovednosť a motivuje žiakov k aktívnej účasti na živote demokratickej spoločnosti. Oboznamuje so základným kategoriálno-pojmovým aparátom filozofie, prezentuje filozofiu a jej dejiny ako určité laboratórium ľudského myslenia. Štátny vzdelávací program pre tento predmet je určený dvojročným nadstavbovým študijným odborom stredných odborných škôl.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- zorientujú sa v spoločenských, politických a právnych faktoch, tvoriacich rámec každodenného života,
- uvedomia si práva a povinnosti občana Slovenskej republiky,
- oboznámia sa s ľudskými právami a slobodami a ich ochranou,
- rešpektujú základné princípy demokracie a tolerancie,
- uplatnia vhodné komunikačné prostriedky k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov, k obhajovaniu vlastných postojov a k primeranému obhajovaniu svojich práv,
- nadobudnú rešpekt ku kultúrnym, náboženským a iným odlišnostiam ľudí a spoločenstiev,
- zvládnu základný kategoriálno-pojmový aparát filozofie,
- prezentujú filozofiu a jej dejiny ako určité laboratórium ľudského myslenia a výkony jednotlivých filozofov ako inšpirujúcu ukážku toho, ako sa ľudské myslenie rodilo, v čase menilo a precizovalo v strete s inými myšlienkovými platformami,

Vzdelávací štandard pre absolventov učebných odborov, ktorých absolvovaním žiak získa úplné stredné odborné vzdelanie

- rešpektujú a uplatňujú mravné princípy a pravidlá spoločenského spolunažívania a prebratie zodpovednosti za vlastné názory, správanie sa a dôsledky konania.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Žiaci po absolvovaní daného študijného odboru

Výkonový štandard	Obsahový štandard - pojmy	Tematický celok
<ul style="list-style-type: none">• vysvetlia význam občianstva pre človeka• rozlíšia občianske práva a občianske povinnosti• analyzujú na vybraných príkladoch z histórie a súčasnosti mechanizmus fungovania štátu• charakterizujú podstatu demokracie• porovnajú na vybraných príkladoch demokratické a nedemokratické formy riadenia spoločnosti• vysvetlia funkciu ústavy v štáte a oblasti, ktoré upravuje• objasnia príčiny rozdelenia štátnej moci v SR na tri nezávislé zložky• porovnajú funkcie a úlohy orgánov štátnej moci SR	<ul style="list-style-type: none">• občianska spoločnosť• princípy demokratického riadenia spoločnosti• právny štát• občianske práva a občianske povinnosti• Ústava Slovenskej republiky• participácia občana na chode spoločnosti• verejná správa• samospráva• volebný systém v SR	Človek - občan

<ul style="list-style-type: none"> • uvedú príklady, ako môže občan ovplyvňovať spoločenské dianie v obci a v štáte • ovládajú praktickú občiansku komunikáciu v styku s úradmi • charakterizujú podstatu komunálnych, parlamentných a prezidentských volieb • správajú sa zodpovedne - v zmysle hesla „Neznalosť zákona neospravedlňuje“ 		
<ul style="list-style-type: none"> • rozlíšia ľudské práva a občianske práva • vysvetlia poslanie jednotlivých generácií ľudských práv • dokážu pracovať s textami jednotlivých dokumentov o ľudských právach • obhája svoje práva a rešpektujú ľudské práva 	<ul style="list-style-type: none"> • ľudské a občianske práva a slobody • generácie ľudských práv • podstata a zmysel ľudských práv a slobôd • vývoj úpravy ľudských práv a slobôd • Všeobecná deklarácia ľudských práv • Dohovor o právach dieťaťa 	<p>Ľudské práva a základné slobody</p>

<p>druhých ľudí</p> <ul style="list-style-type: none"> • 	<ul style="list-style-type: none"> • analýza ľudských práv • oprávnenia a povinnosti jednotlivcov 	
<ul style="list-style-type: none"> • charakterizujú orgány ochrany práv a slobôd v SR • charakterizujú prostriedky na ochranu ľudských práv a slobôd v Európe a vo svete • v prípade porušenia práv spotrebiteľa ovládajú praktické postupy na znovunadobudnutie tohto práva • 	<ul style="list-style-type: none"> • orgány ochrany práv a slobôd v SR – polícia, advokácia, súdy, notárstvo, mediácia • prostriedky ochrany práv a slobôd v Európe a vo svete – OSN, RE, Európsky súd pre ľudské práva • práva slúžiace na ochranu spotrebiteľa 	<p>Ochrana spoločenských hodnôt a slobôd</p>
<ul style="list-style-type: none"> • uvedú rozdielne znaky filozofie a mýtu • nájdu v texte znaky mytologického a filozofického uvažovania 	<p>Filozofia a jej atribúty</p> <ul style="list-style-type: none"> • filozofia a mýtus • filozofické otázky a zdroje filozofických úvah 	<p>Filozofia a jej atribúty</p>

<ul style="list-style-type: none"> • uvedú rozlišovacie znaky, ktoré odlišujú filozofické otázky od bežných otázok • sformulujú otázku, ktorú konkrétny filozofický text rieši a zaradia ju do filozofickej disciplíny • sformulujú vlastné stanovisko k filozofickému textu a postavia vlastnú otázku na základe inšpirácie filozofickým textom • uvedú základné identifikačné znaky filozofie, vedy, náboženstva, umenia a ideológie a základné diferencie, ktoré odlišujú filozofiu od uvedených významových útvarov 	<ul style="list-style-type: none"> • filozofické disciplíny • filozofia, veda, náboženstvo, umenie ideológia 	
<ul style="list-style-type: none"> • charakterizujú spoločné črty vlastné západnej filozofii ako celku a uvedú odlišnosti, ktoré ju odlišujú od filozofického myslenia spätého s inými kultúrnymi, resp. civilizačnými okruhmi • uvedú, ktoré témy resp. problémy sú ťažiskové pre 	<p>základné znaky západnej filozofie ako celku</p> <ul style="list-style-type: none"> • filozofia ako doba vyjadrená v myšlienke: periodizácia dejín filozofie (antická filozofia, stredoveká filozofia, renesančná filozofia, novoveká filozofia, filozofia 19. storočia, filozofia 20. storočia), ich profilové 	<p>Dejinno-filozofický exkurz</p>

<p>jednotlivé obdobia dejín filozofie</p> <ul style="list-style-type: none">• vysvetlia príčiny zmien ťažiskových tém a problémov filozofického myslenia• interpretujú dejiny filozofického myslenia ako proces vykazujúci dve rozhodujúce kvalitatívne posuny:<ul style="list-style-type: none">- ako prechod od skúmania sveta k skúmaniu subjektu, ktorý o svete niečo vypovedá,- ako prechod od „myslenia o svete“ k analýze jazyka, v ktorom svet myslíme a vyjadrujeme• identifikujú a analyzujú problémy, otázky a spory, ktoré zohrávali úlohu kryštalizačného jadra filozofických diskusií a polemík v rámci každej z uvedených myšlienkových domén• charakterizujú stanoviská uvedených filozofov k ich riešeniu• porovnajú alternatívne riešenia uvedených problémov a zaujmú k nim vlastné stanovisko	<p>charakteristiky a kultúrohistorický kontext</p> <ul style="list-style-type: none">• základné myšlienkové domény európskeho filozofického myslenia:<ul style="list-style-type: none">a) myslenie orientované na poznanie sveta (Parmenides, Herakleitos, Aristoteles)b) myslenie orientované na poznávajúci subjekt a na podmienky a možnosti poznávania (R. Descartes, I. Kant)c) myslenie orientované na jazyk (L. Wittgenstein)	
--	--	--

<ul style="list-style-type: none">• rozlíšia medzi jednotlivými prvkami náboženstva a vysvetlia ich význam• určia základné identifikačné znaky svetových náboženstiev• identifikujú prejavy náboženskej neznášanlivosti• rozoznajú prejavy sektárskeho myslenia	<p>Náboženstvo a jeho atribúty</p> <ul style="list-style-type: none">• prvky náboženstva náboženská viera náboženské symboly náboženské praktiky a prejavy (náboženský kult, náboženské obrady, sviatky a tradície)• kresťanstvo a svetové náboženstvá• alternatívne náboženské prejavy (nové náboženské hnutia)	<p>Religionistika</p>
--	--	-----------------------